

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Obvodní soud pro Prahu 7 rozhodl samosoudkyní JUDr. Ivou Kaňákovou v právní věci žalobců a) nezletilá [redacted] nar. [redacted] bytem [redacted] b) [redacted] nar. [redacted], bytem [redacted] c) [redacted], nar. [redacted], bytem [redacted] a d) [redacted], nar. [redacted], bytem [redacted] všichni právně zastoupeni Zuzanou Candigliota, advokátkou, se sídlem Burešova 6, 602 00 Brno, proti žalovanému Česká republika – Ministerstvo vnitra, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 936/3, za účasti vedlejšího účastníka řízení na straně žalovaného Městys Choltice, IČ: 00273643, se sídlem Pardubická 78, 533 61 Choltice, právně zastoupeného JUDr. Šárkou Veskovou, advokátkou, se sídlem Brněnská 300/31, 500 06 Hradec Králové, o náhradu škody a újmy způsobené nesprávným úředním postupem podle zákona č. 82/1998 Sb.

t a k t o:

- I. Žaloba s tím, že žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni a) [redacted] zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu ve výši 340.000,- Kč se zamítá.
- II. Žaloba s tím, že žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni b) [redacted] zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu ve výši 200.000,- Kč, se zamítá.
- III. Žaloba s tím, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci c) [redacted] zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu ve výši 160.000,- Kč, se zamítá.
- IV. Žaloba s tím, že žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni d) [redacted] zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu ve výši 65.000,- Kč, se zamítá.
- V. Na náhradu nákladů řízení je žalobce povinen zaplatit žalovanému částku 1.500,- Kč, a to do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku. V rozsahu plnění jednoho z žalobců zaniká povinnost plnění ostatních žalobců.
- VI. Na náhradu nákladů řízení jsou žalobci povinni společně a nerozdílně zaplatit vedlejšímu účastníku na straně žalovaného částku 27.205,90 Kč, a to do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku. V rozsahu plnění jednoho z žalobců zaniká povinnost plnění ostatních žalobců.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou doručenou Obvodnímu soudu pro Prahu 7 dne 20. 3. 2015 se žalobci domáhali vydání rozsudku, kterým by bylo žalovanému uloženo uhradit žalobkyni a) [redacted] zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu ve výši 340.000,- Kč, žalobkyni b) [redacted] zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu ve výši 200.000,- Kč, žalobci c) [redacted] zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu ve výši 160.000,- Kč, a žalobkyni d)) [redacted] zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu ve výši 65.000,- Kč.

Žalobci uvedli, že nesprávného úředního postupu se dopustil matriční úřad Městysu Choltice a Krajský úřad Pardubického kraje při odmítání vydat rodný list nezletilé [redacted]. Tato byla zapsána do knihy narození až ve svém 20. měsíci života, přestože k zápisu do knihy narození měl příslušný orgán veškeré podklady již několik dní po narození dítěte. Nežádoucí stav, kdy dítě nebylo zapsáno do knihy narození, trval 20 měsíců, a byl zhojen až vydáním rodného listu dne 21. 9. 2015. Matriční úřad Městysu Choltice a Krajský úřad v Pardubicích svými četnými pochybeními v průběhu řízení způsobily, že dítěti byla upřena základní práva vyplývající z článku 7 Úmluvy o právech dítěte, tedy právo na registraci, jméno a státní příslušnost a byla mu tím způsobena nemajetková újma i škoda, stejně tak jako ostatním žalobcům, tedy rodičům a sourozenci. Žalobci splnili všechny podmínky uvedené v § 16 zákona o matrikách, a proto legitimně očekávali, že zápis dítěte do knihy narození proběhne na základě jimi předložených dokumentů. Z důvodu nesprávného úředního postupu vznikla žalobcům újma, když celá rodina byla dlouhodobě vystavena neustálému stresu v důsledku přístupu správních orgánů. Situace vedla k napětí v rodině a celkovému psychickému vyčerpání. Zejména v období šestinedělí působily obstrukce úřadu žalobkyni b) nepřiměřenou zátěž a vedly k těžkému prožívání tohoto období. Nezletilé žalobkyni a) byl ztížen přístup ke zdravotní péči. Do doby, než jí byl vystaven rodný list, nemohla být přihlášena ke zdravotnímu pojištění a nemohl jí být tak zajištěn bezproblémový přístup k bezplatné zdravotní péči. Po celou dobu trvání řízení žadatelé žili v neustálých obavách o zdraví dítěte, které v důsledku nesprávného úředního postupu Matričního úřadu městysu Choltice nemělo průkaz pojištěnce. Se zajištěním zdravotní péče měli žadatelé problémy v únoru 2014 po autonehodě. Nemajetková újma byla žalobcům způsobena také tím, že nemohli vycestovat do zahraničí, ať už na plánovanou dovolenou nebo za rodinnými příslušníky žijícími v Německu. Žalobcům b) a c) bylo též znemožněno uzavřít stavební spoření pro žalobkyni a), stejně jako spoření komerční, které zamýšleli uzavřít, tak jak to udělali v případě žalobkyně d). Od června 2014 nebyl rodině vyplácen rodičovský příspěvek. Žalobkyni a) byla nesprávným úředním postupem způsobena nemajetková újma. Došlo k poškození zájmu dítěte v důsledku odmítnutí zapsání do knihy narození a vystavení rodného listu, žalobkyně a) musela vytrpět zásah do soukromí, měla ztížený přístup ke zdravotní péči, byla vystavena zvýšenému napětí v rodině, muselo být odloženo zajištění stavebního spoření a jiných finančních a pojistných produktů a nemohla vyjet s rodinou v zahraničí a setkat se s příbuznými žijícími v zahraničí. To vše za období od ledna 2014 do září 2015. Žalobkyni b) byla nesprávným úředním postupem způsobena nemajetková újma. Musela strpět zásah do soukromí jak postupem úřadu, tak i následnými návštěvami úřednic OSPOD. Těžce prožívala šestinedělí v důsledku nutnosti strpět stresové situace vyvolané postupem úřadu, měla trvalé obavy způsobené nemožností zajistit kvalitní zdravotní péči pro žalobkyni a), musela čelit napětí, které bylo způsobeno zhoršenou finanční situací rodiny v důsledku nevyplácení rodičovského příspěvku, nemohla žalobkyni a) zajistit stavební spoření a jiné finanční a pojistné produkty, nemohla vyjet s rodinou do zahraničí, dlouhodobě byla vystavena stresu a šikanóznímu přístupu úřadu. To vše za období od ledna 2014 do září 2015. Žalobci c) byla nesprávným úředním postupem způsobena nemajetková újma. Musel vytrpět zásah do soukromí jak postupem úřadu, tak i následnými návštěvami úřednic OSPOD. Měl trvalé obavy způsobené nemožností zajistit kvalitní zdravotní péči pro žalobkyni a). V rodině panovalo napětí způsobené zhoršenou finanční situací rodiny v důsledku nevyplácení rodičovského příspěvku. Nemohl žalobkyni a) zajistit stavební spoření a jiné finanční a pojistné produkty a nemohl s rodinou vyjet do zahraničí. Nemajetkovou újmu také spatřuje v času stráveném vyjednáváním s úředníky a v energii vynaložené k přesvědčování úředníků, aby byl proveden zápis dítěte do knihy narození v souladu se zákonem. To vše za období od ledna 2014 do září 2015. Žalobkyni d) byla nesprávným úředním postupem způsobena nemajetková újma. Musela vytrpět zásah do soukromí jak postupem úřadu, tak i následnými návštěvami úřednic OSPOD. Byla vystavena zvýšenému napětí v rodině z důvodu řešení celé situace, nemohla cestovat na

dovolené do zahraničí a nemohla navštívit rodinu v Německu. To vše za období od ledna 2014 do září 2015. Žalobkyni b) a žalobci c) byla způsobena škoda na majetku ve výši 10.000,- Kč. Tato částka odpovídá nákladům za právní zastoupení, které žalobcům vznikly v souvislosti se soudním řízením o určení mateřství a právním zastoupením, které by žalobci nevyužili, pokud by úřad postupoval v souladu se zákonem.

Žalovaný navrhl, aby žaloba byla zamítnuta. Uvedl, že pro vznik nároku na náhradu škody, resp. na poskytnutí přiměřeného zadostiučinění za nemajetkovou újmu z titulu nesprávného úředního postupu ve smyslu ustanovení § 13 nebo nezákonného rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 7 zákona č. 82/1998 Sb., nejsou splněny podmínky stanovené zákonem.

Vedlejší účastník na straně žalovaného navrhl, aby žaloba byla zamítnuta. Uvedl, že postup správních orgánů byl v souladu s právní úpravou a nebyl nesprávný. Žalobcům postupem v tomto řízení újma nevznikla. Byli to právě žalobci, kteří zapojovali další subjekty do řízení svými návrhy, postup ve věci zdržovali odmítáním součinnosti a svými procesními úkony a věc veřejně prezentovali ve veřejně přístupných médiích, včetně fotografií rodiny.

Rozsudkem Okresního soudu v Pardubicích ze dne 13. 3. 2019, č.j. 21 Nc 2002/2019-16, soud schválil právní jednání rodičů, kterým za nezletilou ██████████ nar. ██████████ a nezletilou ██████████ nar. ██████████ podali u Obvodního soudu pro Prahu 7 dne 20. 3. 2015 žalobu na náhradu škody a újmy způsobené nesprávným úředním postupem podle zákona č. 82/1998 Sb., proti žalované – Česká republika, zastoupená Ministerstvem vnitra ČR. Rozsudek nabyl právní moci dne 19. 3. 2019.

Žalobci k důkazu předložili doklady – listiny, které také soud v rámci dokazování k důkazu provedl, a to rodným listem žalobkyně a) ze dne 21. 9. 2015, rodným listem žalobkyně d) ze dne 3. 9. 2010, rozsudkem Okresního soudu v Pardubicích ze dne 13. 3. 2019, č.j. 21 Nc 2002/2019-16, listinou Okresního soudu v Pardubicích ze dne 27. 8. 2015, sp. zn. 24 Nc 1064/2014-267, rozsudkem Okresního soudu v Pardubicích ze dne 28. 5. 2015, č.j. 24 Nc 1064/2014-248, usnesením Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích, ze dne 30. 9. 2015, č.j. 27 Co 444/2015-270 Zprávou o šetření veřejné ochránčyně práv ze dne 5. 2. 2016, sp. zn. 1185/2014/VOP/MV, čestným prohlášením ze dne 14. 5. 2015, čestným prohlášením ze dne 6. 5. 2015, čestným prohlášením ze dne 28. 4. 2015 a čestným prohlášením (nedatováno), dále článkem „Dítě přišlo na svět doma, matrika už půl roku odmítá vydat rodný list“ ze dne 1. 8. 2014 na www.idnes.cz, usnesením Úřadu práce ČR – Krajské pobočky v Pardubicích, kontaktní pracoviště Pardubice, ze dne 26. 6. 2014, č.j. 228007/14/PA, fakturou ze dne 3. 6. 2016, kopiemi ze stránek pasů všech žalobců, kopiemi letenek, dopisem Veřejné ochránčyně práv ze dne 10. 3. 2015, dopisem Městského úřadu Přelouč adresovaným žalobcům b) a c) ze dne 4. 3. 2014 a ze dne 11. 3. 2014, dopisem žalobců b) a c) ze dne 1. 3. 2014, Protokolem o ústním jednání ze dne 24. 1. 2014, stížností žalobců b) a c) ze dne 26. 2. 2014, doplněním stížnosti ze dne 30. 5. 2014, výpisem z ročenky matka a dítě 2014 – Český statistický úřad, uplatněním náhrady škody podle zákona č. 82/1998 Sb. ze dne 27. 4. 2015, oznámením o přijetí žádosti ze dne 4. 5. 2015, stanoviskem Ministerstva vnitra ze dne 13. 7. 2015, uplatněním náhrady škody podle zákona č. 82/1998 Sb. ze dne 20. 3. 2016, oznámením Ministerstva vnitra ze dne 31. 3. 2016 a rozsudkem Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 12. 2016, sp. zn. 30 Cdo 258/2015.

Rovněž tak žalovaný na výzvu soudu předložil soudu doklady – listiny, zejména správní spis Úřadu městyse Choltice sp. zn. 80/2014/Naroz.-Andr., které soud v rámci dokazování k důkazu provedl.

Takto bylo zjištěno, že dne 15. 1. 2014 se na Úřad městyse Choltice dostavil žalobce c), oznámil narození dítěte a předložil podklady potřebné k zápisu dítěte do knihy narození, a to: zápis o určení otcovství souhlasným prohlášením rodičů před narozením dítěte učiněný u Městského úřadu v Heřmanově Městci dne 5. 12. 2013, prohlášení o jménu dítěte, rodný list matky (žalobkyně b), rodný list otce (žalobce c), občanský průkaz žalobkyně b), občanský průkaz

žalobce c), průkaz pro těhotné žalobkyně b) čestné prohlášení žalobce c) na narození dítěte. Matrikářka matričního úřadu s žalobcem c) sepsala dne 15. 1. 2014 protokol o narození dítěte. Vzhledem k tomu, že se dítě narodilo mimo zdravotnické zařízení a matce nebyly po porodu poskytnuty zdravotní služby, požádal správní orgán v souladu s § 16 odst. 4 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o matrikách“) v návaznosti na ustanovení § 775 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „NOZ“) o další doklady k prokázání skutečnosti, že matkou dítěte je žena, která je porodila. Žalobce c) předložil těhotenský průkaz s vyznačeným datem předpokládaného porodu a 1 návštěvy u gynekologa ve 14. týdnu těhotenství a své čestné prohlášení. Žalobce c) byl na místě upozorněn, že těhotenský průkaz prokazuje těhotenství žalobkyně b), ale neprokazuje skutečnost, že porodila. Toto bylo zaznamenáno do protokolu, který žalobce c) podepsal. Správním orgánem byly požadovány další doklady, které by prokázaly skutečnost, že matkou dítěte je žena, která je porodila. Doklady nebyly ve stanovené lhůtě správnímu orgánu předloženy. Dne 17. 2. 2014 bylo zahájeno správní řízení ve věci zápisu narození dítěte mimo zdravotnické zařízení ve [REDAKCE] dle § 44 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „SR“). Dne 19. 2. 2014 matrikářka v přítomnosti svědků Ing. Horáčkové a pana Vančury osobně kontaktovala žalobkyni b) a žalobce c) za účelem domluvy na dalším postupu. Dle protokolu o ústním jednání ze dne 19. 2. 2014 žalobce c) odmítl jakoukoli dohodu a připustil komunikaci pouze přes datovou schránku. S žalobkyni b) nebyl matrikáře rozhovor umožněn, matrikářka žalobkyni b) ani žalobkyni a) neviděla. Následně starosta městyse Choltice kontaktoval telefonicky starostu obce [REDAKCE].

[REDAKCE] Do úředního záznamu o telefonickém hovoru uvedl, že účastníci řízení se v obci neukazují, a že je nikdo v poslední době neviděl. Kontaktoval i jejich sousedku, která potvrdila totéž. Téhož dne byla žalobcům zaslána opětovná výzva k doložení jakéhokoli dokladu k prokázání skutečnosti dle § 16 odst. 4 zákona o matrikách, a to ve lhůtě do 7. 3. 2014. Reakce žalobců b) a c) byla taková, že nemají a nemohou mít jiné doklady, než těhotenský průkaz a čestné prohlášení. Dne 25. 2. 2014 byl žalobcům b) a c) zaslán informační dopis k postupu matriky v uvedené věci. Zároveň byli upozorněni na možnost navrhnout v rámci správního řízení svědky, které by matrika mohla předvolat a vyslechnout. Dne 26. 2. 2014 podali žalobci odvolání proti rozhodnutí matrikářky Úřadu městyse Choltice ze dne 21. 2. 2014 sp. zn. 80/2014, popřípadě návrh na opatření proti nečinnosti. Vzhledem k tomu, že matrika do této doby rozhodnutí ve věci nevydala, postoupila podání žalobců na Krajský úřad Pardubického kraje. Žalobci ve svém podání také uvedli, že potřebné doklady již byly doloženy s tím, že zákonný požadavek by bylo možné splnit snad už jedině testem DNA, ale takový výklad by žalobci považovali za zjevně nepřiměřený, diskriminační a protiústavní. Dne 3. 3. 2014 matrikářka opětovně žalobce písemně požádala o doložení jakéhokoli dokladu s návrhem výčtu možných dokladů, které by potvrzovaly skutečnost, že žalobkyně b) rodila. Žalobci b) a c) na tuto výzvu reagovali tak, že požadované doklady již doložili, ostatní doklady zmiňované ve výzvě zákon nevyžaduje, nejsou jimi akceptovatelné a jejich požadování odporuje dobrým mravům, zákonu či lidské důstojnosti; tedy žádné další doklady žalobci dokládat nebudou. Na základě doporučení Veřejné ochránkyně práv č.j. 1185/2014/VOP/MV ze dne 5. 3. 2014 Úřad městyse Choltice pozval žalobkyně a) a b) a žalobce c) na schůzku na Obecní úřad ve [REDAKCE] dne 12. 3. 2014 v 10:00 hodin za účelem doplnění podání ze dne 15. 1. 2014. Zároveň bylo žalobcům nabídnuto, že žalobkyně b) na této schůzce může učinit prohlášení, že je matkou přítomného dítěte a že jej porodila. Matrika obdržela dne 6. 3. 2014 čestné prohlášení žalobkyně b) ze dne 5. 3. 2014, že je matkou dítěte – dcery, narozené dne [REDAKCE] ve [REDAKCE]. Správní orgán toto prohlášení neakceptoval, neboť na čestném prohlášení nebyl žádný podpis a bylo odesláno z datové schránky žalobce c). Dne 12. 3. 2014 se na Obecním úřadu ve [REDAKCE] konala schůzka za přítomnosti matrikářky Ireny Andrusivové, pracovnice městyse Choltice Lady Horáčkové, matrikářky Městského úřadu Přelouč Zuzany Fišerové a starosty obce [REDAKCE]. Na této schůzce měly být provedeny následující úkony: vyjádření účastníků řízení k věci, vyjádření k podkladům pro rozhodnutí, případně důkaz listinou, že žalobkyně b) rodila. Žalobci b) a c) se na schůzku nedostavili ani žádným jiným způsobem nepředložili další doklady potřebné pro zápis do knihy narození. Protokol o jednání č.j. 280/2014 byl zaslán dne 12. 3. 2014 s průvodním dopisem žalobcům, byla jim dána další možnost nahlédnout do spisu a

vyjádřit se k podkladům rozhodnutí před vydáním správního rozhodnutí. Lhůta byla stanovena do 14. 3. 2014. Dne 13. 3. 2014 zaslali žalobci b) a c) „Návrh na ústní jednání“, ve kterém uvedli, že se odmítají dostavit na úřad včetně Úřadu městysu Choltice s tím, že toto prostředí nepovažují za zdravotně nezávadné pro miminko a hlavně nepřátelské a stresující, není neutrální. Žalobce c) uvedl, že již na ústním jednání s matrikou byl a nová schůzka by nepřinesla nic nového, oproti již zjištěným skutečnostem. Zároveň navrhli schůzku s maximálně dvěma pracovníci úřadu (kromě paní Andrusivové) v zámeckém parku v Heřmanově Městci. Uvedli, že s paní Andrusivovou si z důvodu její podjatosti nepřejí jednat. Vzhledem k tomu, že ve věci nebylo dostatečně prokázáno, že matkou žalobkyně a) je žalobkyně b), správní orgán 1. stupně rozhodl dne 17. 3. 2014 tak, že zápis dítěte do knihy narození zamítl, neboť ve věci nebyl zjištěn stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Z odůvodnění rozhodnutí plyne, že správní orgán 1. stupně vycházel z provedených důkazů: zápisu o určení otcovství souhlasným prohlášením rodičů ze dne 5. 12. 2013, prohlášení o jménu dítěte, rodného listu žalobkyně b), rodného listu žalobce c), občanských průkazů žalobce b) a c), průkazu pro těhotné, čestného prohlášení otce o narození dítěte, zpráv o UZ vyšetření u MUDr. [REDAKCE] ze dne 11. 7. 2013 a dne 7. 11. 2013 a dále v G-medu kolem 20. týdne gravidity. Dne 3. 4. 2014 bylo správnímu orgánu 1. stupně doručeno odvolání proti rozhodnutí o zápisu do knihy narození č.j. 321/2014 a odvolání proti usnesení o nepodjatosti úřední osoby č.j. 297/2014. Dne 4. 4. 2014 obdržel správní orgán 1. stupně doplnění odvolání proti rozhodnutí o zápisu do knihy narození č.j. 368/2014 a současně zplnomocnění žalobce c) žalobkyně b) k jednání na úřadech a k zasílání veškerých písemností přes datovou schránku žalobce c) a Čestné prohlášení žalobkyně b), že je matkou dítěte – dcery narozené dn [REDAKCE] ve [REDAKCE]. Krajský úřad Pardubického kraje zrušil a vrátil k novému projednání usnesení starosty o nepodjatosti oprávněných úředních osob a následně potvrdil nově vydané usnesení starosty o nepodjatosti úředních osob. Dne 18. 7. 2014 vydal Krajský úřad Pardubického kraje rozhodnutí č.j. 48495/2014, kterým bylo rozhodnutí správního orgánu 1. stupně o zamítnutí provedení zápisu žalobkyně a) do knihy narození zrušeno a věc byla vrácena správnímu orgánu 1. stupně k novému projednání. V odůvodnění rozhodnutí odvolacího orgánu je mimo jiné uvedeno, že důvodem zrušení napadeného rozhodnutí a jeho vrácení zpět matričnímu úřadu je skutečnost, že veřejný ochránce práv, v rámci šetření zahájeného z podnětu odvolatelů ohledně předmětu tohoto řízení, navrhl ve svém podání č.j.- 1185/20114/VOP/MV ze dne 19. 6. 2014 krajskému úřadu další postup v řízení spočívající v tom, že napadené rozhodnutí bude zrušeno a věc vrácena matričnímu úřadu za účelem provedení důkazů ze spisu sociálně-právní ochrany dětí Městského úřadu v Přelouči, jako svědci budou vyslechnuti někteří občané [REDAKCE] a případně zaměstnanci Kanceláře veřejného ochránce práv, kteří se dne 7. 5. 2014 zúčastnili jednání s odvolateli. Dále je v rozhodnutí uvedeno, že vedle důkazů, které veřejný ochránce práv navrhuje v dalším řízení provést, je nutno dokazování zaměřit nejen k prokázání toho, zda odvolatelé mají či nemají v péči novorozence, ale i k prokázání skutečnosti, že paní [REDAKCE] je matkou tohoto dítěte. Odvolatelé tak jsou i v dalším řízení povinni předložit v souladu s § 16 odst. 4 zákona o matrikách další doklady potřebné k prokázání skutečnosti, že matkou dítěte je žena, která je porodila. Takovýmto dokladem může být například prohlášení osoby, která se porodu zúčastnila, případně lékařské potvrzení, pokud matka či dítě byli v poporodním období vyšetřeni lékařem apod. Dne 29. 7. 2014 správní orgán 1. stupně zaslal žádost o poskytnutí součinnosti MUDr. [REDAKCE] která měla být ošetřující lékařkou žalobkyně a), dále zdravotní pojišťovně žalobkyně b), orgánu sociálně právní ochrany dětí Městského úřadu v Přelouči a MUDr. [REDAKCE] gynekoložce žalobkyně b) a požádal je o poskytnutí informací, které by mohly být rozhodné pro zápis žalobkyně a) do knihy narození. Dne 4. 8. 2014 zaslali žalobkyně b) a žalobce c) vyjádření, ve kterém uvedli, že: „rodiče nezletilé jsou přesvědčení, že v současné době má správní orgán dostatečné podklady k vydání rodného listu nezletilé. Kromě dokladů, které rodiče nezletilé předložili, má správní orgán též vyjádření gynekoložky matky nezletilé, MUDr. [REDAKCE] o ultrazvukovém vyšetření ve 20. týdnu gravidity a ještě dalším vyšetření dne 7. 11. 2013. Z toho vyplývá, že matka nezletilé skutečně byla těhotná a doba těhotenství časově odpovídá době narození nezletilé. Je tedy dostatečně osvědčeno, že nejde o smyšlené těhotenství a smyšlený porod spojený s případným únosem nebo nelegálním obchodem s dětmi, což je podle vyjádření úředních osob jejich hlavní obava. Hypotéza

Krajského úřadu, že paní ██████ nemusela dítě donosit a nemusela dne 10. 1. 2014 porodit novorozence ženského pohlaví, nemá oporu v žádných důkazech. Stejně tak by úřady mohly dovozovat, že dítě narozené v porodnici mohlo po propuštění zemřít (například náhlé úmrtí novorozence) a rodiče si mohli nelegálním způsobem obstarat jiné dítě, které chtějí legalizovat. Krajský úřad ovšem tyto velmi nepravděpodobné hypotézy vznáší diskriminačně pouze v případě rodin po porodu doma, nikoliv rodin po porodu v nemocnici. Nedůvěra správního orgánu k tvrzení rodičů o narození dítěte by byla na místě pouze v případě, kdy by rodiče neměli kromě svého čestného prohlášení žádný jiný doklad, který by nasvědčoval o těhotenství a porodu dítěte. Tento názor vyjadřuje i veřejná ochránkyně práv svém vyjádření ze dne 2. 7. 2014. O takovou situaci ovšem v projednávaném případě nejde, neboť bylo prokázáno těhotenství matky nezletilé, a to s předpokládaným termínem porodu ██████. Pokud by měly úřední osoby podezření z trestné činnosti rodičů nezletilé, pak je na místě, aby se obrátily na orgány činné v trestním řízení, nikoli aby situaci řešily nevydáním rodného listu nezletilé. Vše ovšem nasvědčuje tomu, že takové podezření úřední osoby nemají a že si jsou dobře vědomi, že kdyby šlo skutečně o legalizaci dítěte z trestné činnosti, rodiče nezletilé by přistoupili na nezákonné požadavky správních orgánů a dodali by veškeré požadované doklady (které ovšem nijak neprokazují, kdo je matkou dítěte). Tvrzení Krajského úřadu, že rodiče nezletilé ji odmítli ukázat jak matričnímu, tak krajskému úřadu, uvádíme, že se jedná o tvrzení nepravdivé. Rodiče nezletilé se s nezletilou pouze odmítli z legitimních důvodů dostavit se na matriční úřad, ale sami navrhli setkání na procházce, na což matriční úřad nereagoval a rovnou vydal rozhodnutí o nevydání rodného listu. Krajskému úřadu také rodiče nezletilé neodmítli dceru ukázat bezdůvodně, ale z důvodu její tehdejší nemoci. Nicméně uvádíme, že nezletilou viděli pracovníci Kanceláře veřejného ochránce práv, tudíž správní orgán si může vyžádat od nich vyjádření k této věci a jakákoliv další prohlídka nezletilé úředníky je nadbytečná. Pokud by ovšem správní orgán shledal, že je potřeba, aby jeho úředníci nezletilou viděli, pak rodiče nezletilé nadále navrhuji setkání s nezletilou mimo úřad po předchozí dohodě.“ Žalobci b) a c) navrhli, aby žalobkyně a) byla neprodleně zapsána do knihy narození. Dne 6. 8. 2014 obdržel správní orgán 1. stupně vyjádření Městského úřadu Přelouč, orgánu sociálně právní ochrany dětí, ve kterém je uvedeno: „Na oddělení OSPOD v Přelouči není vedena spisová dokumentace Om. V rámci šetření, která byla v minulosti prováděna, bylo hovořeno osobně pouze s domnělým otcem. S oběma domnělými rodiči, paní ██████ a panem ██████ bylo hovořeno telefonicky. Paní ██████ byla doma jednou zastížena, bylo s ní hovořeno pouze telefonicky, kdy uvedla, že neumožní šetření, přestože se nachází doma. Paní ██████ ani nez. ██████ se nepodařilo osobně zastihnout, spatřit. Nemůžeme potvrdit ani vyvrátit, že matkou dítěte je paní ██████. O tom, jakého stáří a ohlaví je dítě uvedených, víme z čestného prohlášení otce. Jedná se o holčičku narozenou ██████. O tom, že paní ██████ a pan ██████ jsou rodiče nezletilé ██████ máme informace pouze ze zpráv Vašeho úřadu a z prohlášení učiněného panem ██████ domnělým otcem, na oddělení SPO. V rámci šetření bylo hovořeno s místními obyvateli obce ██████ kde rodina s nezletilou žije. Bylo zjištěno, že paní ██████ vidali těhotnou i v pokročilém stupni těhotenství ke konci roku 2013. Matka hovořila o tom, že hodlá родit doma. V době šetření (únor 2014) je vidána v obci s dítětem v kočárku. Nejsou nám známy žádné výhrady k péči rodičů o děti. Byl kontaktován starosta obce ██████ pan ██████ který ve zprávě uvedl, že paní ██████ je vidána na procházkách s dítětem po vesnici. V obci se rodiče nijak zvlášť neprojeví.“ Dne 7. 8. 2014 správní orgán 1. stupně odpověděl na vyjádření žalobců ze dne 4. 8. 2014, že nemá dostatečné podklady pro zápis žalobkyně a) do knihy narození a že za součinnosti obou stran by třeba našli další možnosti řešení. Správní orgán 1. stupně požádal žalobce o návrh termínu a místa schůzky. Rovněž je informoval, že v případě poskytnutí jakéhokoliv důkazu, který by zajistil v řízení stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti, by se řízení značně urychlilo či se docílilo jeho zastavení a vydání rodného listu žalobkyně a). Dne 11. 8. 2014 obdržel správní orgán 1. stupně vyjádření žalobců, kde připouští schůzku na dětském hřišti ve ██████ v 11:00 hodin. Dále žalobci v tomto vyjádření uvedli, že matriční úřad má jako podklad ve spisu mimo jiné informaci o vyšetření žalobkyně b) ze dne 7. 11. 2013, což je cca 2 měsíce před termínem porodu a skutečným porodem dítěte. Dne 11. 8. 2014 se pracovníce správního orgánu 1. stupně a starosta Městysse Choltice dostavili na schůzku na dětském hřišti ve ██████ Na tuto schůzku přišli

žalobci b) a c) s kočárkem. Kočárek byl zakryt ochranným krytem, bylo vidět, že uvnitř je dítě a hýbe se. Stáří ani pohlaví dítěte nešlo takto určit. Žalobce c) odmítl další komunikaci s osobami, s tím, že dítě je vidět a pokud chce správní orgán něco jiného, tak pouze přes datovou schránku. Po té žalobci b) a c) i s dítětem odešli. O setkání byl sepsán protokol č.j. 2014/808 ze dne 11. 8. 2014. Dne 14. 8. 2014 byla správnímu orgánu 1. stupně doručena zpráva Zdravotní pojišťovny Ministerstva vnitra s tím, že po datu [redacted] nebyla žádným poskytovatelem vykázána zdravotní péče pro žalobkyni b), během 2. pololetí 2013 vykázála péči 2 zdravotnická zařízení – MUDr. [redacted] a MUDr. [redacted] s.r.o. Dne 15. 8. 2014 byla správnímu orgánu 1. stupně doručena odpověď od MUDr. [redacted] s tím, že žalobkyně b) v její ordinaci vyšetřena nebyla. Dne 25. 8. 2014 zaslali žalobci Urgenci zápisu narozeného dítěte do knihy narození s tím, že bylo prokázáno těhotenství žalobkyně b), tedy matky žalobkyně a), a to s předpokládaným termínem porodu [redacted] Dne 27. 8. 2014 bylo správnímu orgánu 1. stupně doručeno vyjádření MUDr. [redacted]. Uvedla, že žalobkyni a) převzala do péče dne 21. 1. 2014, matka chodí do poradny pro kojence dle pozvání. Dne 2. 9. 2014 vyzval správní orgán 1. stupně žalobce, aby ve lhůtě do 5 pracovních dnů označili důkazy na podporu svých tvrzení dle ustanovení § 52 SŘ s tím, že testy DNA, které ve svých podáních žalobci několikrát zmínili, by správní orgán 1. stupně byl ochoten provést, pokud by tento důkaz účastníci navrhli ve smyslu § 52 SŘ. Dne 3. 9. 2014 se správní orgán obrátil se žádostí o poskytnutí informace na MUDr. [redacted] s.r.o., která na žalobkyni b) vykazovala péči. Na 15. 9. 2014 nařídil správní orgán I. stupně ústní jednání ve věci, jehož součástí měl být výslech [redacted] a [redacted]. Dne 10. 9. 2014 obdržel správní orgán I. stupně vyjádření účastníků, kteří v něm uvedli, že správní orgán věc neřeší bez zbytečných průtahů, neboť žalobkyně a) není po 8 měsících od narození zapsána do knihy narození a nemá vydaný rodný list, když má k dispozici všechny doklady nutné pro zapsání žalobkyně a) do knihy narození. Dne 15. 9. 2014 se konalo ústní jednání, ke kterému se žalobci nedostavili. V rámci tohoto jednání byli vyslechnuti [redacted] a [redacted]. Dne 16. 9. 2014 vydala MUDr. [redacted] potvrzení, že žalobkyně b) byla naposled na ultrazvukovém vyšetření 7. 11. 2013, kdy byl diagnostikován živý plod velikosti od ovidající 31. týdnu gravidity, tedy stanovenému předpokládanému datu porodu – [redacted]. Dne 22. 9. 2014 byli požádáni o svědeckou výpověď pracovníci Úřadu Kanceláře Veřejného ochránce práv, kteří byli na návštěvě u žalobců dne 7. 5. 2014. Usnesením č. 974/2014 ze dne 30. 9. 2014 bylo řízení přerušeno do doby, než předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky rozhodne o zproštění mlčenlivosti pro zaměstnance kanceláře Veřejného ochránce práv. Dne 6. 10. 2014 bylo nařízeno ústní jednání ve věci za účelem výslechu svědků – pracovníků kanceláře Veřejného ochránce práv, a to na 20. 10. 2014. Toto jednání následně proběhlo, žalobci se k němu nedostavili. Usnesením ze dne 12. 11. 2014, č.j. 974/2014, bylo řízení přerušeno do doby rozhodnutí soudu, zda je žalobkyně b) matkou žalobkyně a) a správní orgán 1. stupně dal dne 24. 11. 2014 návrh k příslušnému opatrovnickému soudu ve věci určení mateřství. Dne 21. 11. 2014 bylo správnímu orgánu 1. stupně doručeno odvolání žalobců proti usnesení o přerušení řízení č.j. 974/2014 ze dne 12. 11. 2014. Spis byl předán k odvolacímu řízení Krajskému úřadu Pardubického kraje. Dne 16. 12. 2014 bylo správnímu orgánu 1. stupně doručeno sdělení Okresního soudu v Pardubicích o jmenování opatrovníka k podání návrhu na určení mateřství k nezletilé, označované jako [redacted] údajně narozené dne [redacted] a k jejímu zastupování v řízení. Dne 15. 1. 2015 byla správnímu orgánu 1. stupně doručena žádost Úřadu práce ČR o sdělení o zápisu do knihy narození. Dne 16. 1. 2015 správní orgán 1. stupně úřadu práce ČR odpověděl. Rozhodnutím Krajského úřadu Pardubického kraje ze dne 22. 1. 2015, č.j. KRÚ 2916/2015, které nabylo právní moci dne 23. 1. 2015, bylo zamítnuto odvolání žalobců b) a c) a usnesení Úřadu městysu Choltice ze dne 12. 11. 2014, č.j. 974/2014 bylo potvrzeno. Rozsudkem Okresního soudu v Pardubicích č.j. 24 Nc 1064/2014-248 ze dne 28. 5. 2015, který nabyl právní moci dne 4. 8. 2015, bylo rozhodnuto, že se určuje, že žalobkyně b) je matkou nezletilé žalobkyně a), narozené dne [redacted] ve [redacted] Dne 21. 9. 2015 matriční úřad vydal rodný list žalobkyně a), kde je uvedeno, že se narodila dne [redacted] ve [redacted] jako otec je zapsán žalobce c), jako matka žalobkyně b).

Výše uvedený skutkový děj byl potvrzen svědeckými výpověďmi Ireny Adrusivové, Ing. Lady Horáčkové, účastnickým výsledkem starosty Městysse Choltice Mgr. Tomáše Bolka, Jany Koláčné, Zdeňky Stránské.

Soud provedl i důkaz účastnickým výsledkem žalobkyně b) a žalobce c). jejich účastnické výsledky však nepřinesly jiné poznatky a skutečnosti, než které byly uvedeny v žalobě a byly obsahem provedených listinných důkazů.

Soud neprovedl důkaz úplným spisem Okresního soudu v Pardubicích sp. zn. 24 Nc 1064/2014, 24 P a Nc 346/2014, a to z důvodu nadbytečnosti, neboť z tohoto spisu byl pro posouzení projednávané věci důležitý pouze rozsudek ze dne 28. 5. 2015, č.j. 24 Nc 1064/2014-248, ve věci určení mateřství k žalobkyni a), který byl k důkazu proveden.

Podle § 775 NOZ matkou dítěte je žena, která je porodila.

Podle § 14 odst. 3 zákona o matrikách zápis do knihy narození se provede a) na základě písemného prohlášení o narození živého nebo mrtvého dítěte, nebo b) na základě ústního oznámení o narození dítěte mimo zdravotnické zařízení, nebyly-li jeho matce ani následně poskytnuty zdravotní služby; o tomto oznámení sepíše matrikář s oznamovatelem zápis.

Podle § 15 odst. 1 zákona o matrikách narození je povinen oznámit matričnímu úřadu poskytovatel zdravotních služeb, v jehož zdravotnickém zařízení byl porod ukončen; nebyl-li porod ukončen ve zdravotnickém zařízení, oznámí narození lékař, který jako první poskytl při porodu nebo po porodu zdravotní služby.

Podle § 15 odst. 2 zákona o matrikách nedošlo-li k oznámení podle odstavce 1, narození je povinen oznámit matričnímu úřadu jeden z rodičů, popřípadě jeho zákonný zástupce, nebo soudem jmenovaný opatrovník.

Podle § 15 odst. 3 zákona o matrikách nedošlo-li k oznámení podle odstavce 1 nebo 2, narození je povinná oznámit matričnímu úřadu fyzická osoba, která se o narození dozvěděla.

Podle § 15 odst. 4 zákona o matrikách oznámení podle odstavců 1 a 2 se učiní nejpozději do 3 pracovních dnů od narození dítěte. Matka učiní oznámení nejpozději do 3 pracovních dnů od okamžiku, kdy je schopna oznámení učinit. Fyzická osoba uvedená v odstavci 3 učiní oznámení do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o narození dozvěděla.

Podle § 16 odst. 4 zákona o matrikách k zápisu do knihy narození dítěte narozeného mimo zdravotnické zařízení, jehož matce nebyly ani následně poskytnuty zdravotní služby, předloží jeden z rodičů kromě dokladů uvedených v odstavcích 1, 2 nebo 3 další doklady potřebné k prokázání skutečnosti, že matkou dítěte je žena, která je porodila.

S účinností od 1. 1. 2014 byl do ustanovení § 16 zákona o matrikách doplněn nový odstavec 4, který dopadá na projednávaný případ. Jde o dítě narozené mimo zdravotnické zařízení, jehož matce nebyly ani následně poskytnuty zdravotní služby. V takovém případě se k zápisu do knihy narození předkládají doklady k zápisu narození dítěte narozeného za trvání manželství, nebo dítěte narozeného mimo manželství, jehož otec není znám, nebo dítěte narozeného mimo manželství, k němuž bylo určeno otcovství nebo jehož otcem je muž, který dal k umělému oplodnění souhlas a kromě těchto dokladů i další doklady potřebné k prokázání skutečnosti, že matkou dítěte je žena, která je porodila.

Mezi také doklady patří například hlášení o narození dítěte vystavené pediatrem, potvrzení pediatra o ošetření dítěte, potvrzení gynekologa o porodu (těhotenský průkaz), zpráva porodní asistentky o porodu, zpráva porodní asistentky o novorozenci, prohlášení duly o porodu, byla-li u porodu přítomna, výpovědi svědků, kteří byli přítomni u porodu apod.

Rozsah dokazování za účelem náležitého zjištění skutkového stavu je věcí správního orgánu. Správní orgán musí mít jednoznačně prokázáno, že matkou dítěte je žena, která tvrdí, že dítě porodila. V opačném případě zápis matriční události dle § 5 až 7 zákona o matrikách neučiní.

Jak vyplývá z důvodové zprávy k zákonu č. 312/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 301/2000 Sb. o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů a další související zákony, k novému § 16 odst. 4, k zápisu narození pouze oznámení rodičů o narození dítěte je naprosto nedostatečné.

Správní orgán 1. stupně je také povinen řídit se stanoviskem Krajského úřadu Pardubického kraje jako nadřízeného orgánu i stanoviskem Ministerstva vnitra ČR dle Informace č. 6/2012 vydané Ministerstvem vnitra ČR dne 1. 10. 2012 – Zápis dětí narozených mimo zdravotnické zařízení, č.j. MV-38785-35/VS-2011, a Informací Ministerstva vnitra ČR č. 19/2017 – Zápis dítěte narozeného mimo zdravotnického zařízení – rozeslané dne 29. 5. 2017, pod č.j. MV.15338-7/VS-2017, podle něhož při provádění zápisů do knihy narození, v případě jakýchkoli pochybností, je nezbytné využít všech důkazních prostředků k tomu, aby byl zjištěn stav věci, o němž jsou důvodné pochybnosti (§ 3 správního řádu). Pokud matriční úřad po provedeném důkazním řízení dospěje k závěru, že uvedená žena/muž není matkou/otcem dítěte, zápis do knihy narození neprovede, vydá zamítavé správní rozhodnutí, proti kterému je možné podat odvolání, popřípadě správní žalobu k soudu.

Správní orgán měl za to, že jediný doložený relevantní podklad směřující k samotnému porodu dítěte, tedy čestné prohlášení žalobce c), náležitě neprokazuje, že žalobkyni a) porodila žalobkyně b), když žalobce c) jako otec byl na věci přímo osobně zainteresován. To, že žalobci předložili správnímu orgánu těhotenský průkaz, je v pořádku, nicméně pro zápis narození žalobkyně a) byl vzhledem k záznamům v těhotenském průkazu tento doklad nedostatečný, neboť v něm byla zaznamenána pouze jedna návštěva o gynekologa ve 14. týdnu těhotenství. Další návštěvy a prohlídky žalobkyně b) gynekologem v něm vyznačeny nejsou. Správnímu orgánu nebyl předložen žádný doklad, že by žalobkyně b) porodila. Těhotenský průkaz tak pouze prokazuje, že žalobkyně b) byla v určité době těhotná, ale neprokazuje, že je ženou, která žalobkyni a), o jejíž zápis jde, porodila a že takové dítě skutečně existuje.

Žalobci b) a c) neposkytli potřebnou součinnost k tomu, aby bylo dostatečně určitě zjištěno a prokázáno, že matkou žalobkyně a) je žalobkyně b). Nejprve žalobce c) dle protokolu ze dne 15. 1. 2014 uvedl, že doklady potřebné k prokázání skutečnosti, že matkou dítěte je žalobkyně b) neexistují. Následně žalobci připustili, že u porodu byla třetí osoba. V odvolání ze dne 2. 4. 2014 žalobci uvedli, že standardně by měl být zápis dětí narozených doma do knihy narození prováděn na základě oznámení zdravotnického pracovníka – například porodní asistentky, která poskytovala péči matce během porodu nebo po něm. Nicméně žalobci odmítali předložit jakýkoli návrh důkazu v tomto směru. Důvodem měly být údajné obavy z hrozby sankcí ze strany státu vůči porodní asistentce, vykonávající činnost bez příslušného oprávnění. Toto ve své svědecké výpovědi potvrdila i svědkyně [REDAKCE]. Odmítali předložit také potvrzení o poskytnutí služeb následných poskytnutých žalobkyni b) až po porodu. Jiný důkaz v řízení neoznámili, ačkoli byli opakovaně vyzýváni k předložení jakéhokoli vhodného dokladu. Tím byl nastolen stav, který správní orgán 1. stupně zcela logicky vedl k pochybnostem, že se žalobkyně a) narodila žalobcům b) a c). Správní orgán 1. stupně neměl k dispozici žádný jiný důkaz, než čestné prohlášení žalobce c) a částečně vyplněný těhotenský průkaz žalobkyně b) s údajem z raného stadia těhotenství.

K námitce žalobců, že neměli povinnost dokládat další doklady, jako například potvrzení o návštěvách žalobců b) a c) s žalobkyní a) u dětské lékařky, potvrzení gynekologa o tom, že žalobkyně b) rodila, kartiotokografické vyšetření v těhotenství, ultrazvuk ve 30. týdnu těhotenství nebo doklad o návštěvě jiného specialisty v době těhotenství nebo porodu, protože předložení těchto dokladů zákon nevyžaduje a ani by nedokazovaly, že žalobkyně b) je skutečnou matkou dítěte, soud uvádí, že vzhledem k ustanovení § 16 odst. 4 zákona o matrikách, které neobsahuje taxativní výčet dalších vyžadovaných dokladů, musí být za součinnosti účastníků řízení shromážděn souhrn dostatečně průkazných podkladů, které jako celek podpoří závěr o správnosti provedeného zápisu. Žalobci b) a c) narození žalobkyně a) od počátku dokládali pouze vlastními čestnými prohlášeními a těhotenským průkazem, kde byl jediný záznam z doby cca 6 měsíců před předpokládaným porodem. Žádný další doklad žalobci v průběhu řízení nedoložili, resp. odmítali i k opakovaným výzvám správních orgánů předložit i důkazy, které si mohli opatřit, například svědeckví ženy, která měla být u porodu přítomna jako porodní asistentka. Správní orgán 1. stupně byl ve smyslu ustanovení § 16 odst. 4 zákona o matrikách povinen požadovat další doklad k prokázání skutečnosti, že matkou dítěte je žena, která je porodila, neboť oznamovatelem narození dítěte nebylo zdravotnické zařízení, žalobkyni b) nebyly poskytnuty zdravotní služby ani po porodu ani v posledním období před porodem (MUDr. [REDAKCE] uvedla, že se dozvěděla, že měla žalobkyně b) porodit, až z dotazu správního orgánu 1. stupně), žalobci b) a c) nejsou manželé a každý

z nich má jiné místo trvalého pobytu, přičemž z žádného dokladu není zřejmé ani vedení společné domácnosti, tedy ani skutečnost, že žalobce c) byl či mohl být u porodu přítomen, určení otcovství narozeného dítěte bylo dokládáno pouze souhlasným prohlášením učiněným před jiným správním orgánem, těhotenský průkaz žalobkyně b) nebyl kompletně vyplněn a poslední záznam v něm byl učiněn cca 6 měsíců před předpokládaným termínem porodu, žalobci odmítli předložit svědectví třetí osoby, která byla u porodu nebo poskytovala služby žalobkyni b) následně po porodu, v místě bydliště nebyli žalobci b) a c) příliš známí, ohledně těhotenství či narození dítěte nebyly informace jednoznačné a průkazné, vyžádané informace od lékařů nebyly zcela jednoznačné, jelikož žalobkyně b) nedocházela na pravidelné prohlídky ani na vyšetření po porodu, když se měla sice objednat na vyšetření, ale dle sdělení MUDr. [REDAKCE] se na objednaný termín vyšetření žalobkyně b) nedostavila.

Je pravdou, že zákon o matrikách v ustanovení § 16 odst. 4 neuvádí, jaký konkrétní další doklad má být předložen. Žalobci b) a c) byli správním orgánem 1. stupně vyzýváni k předložení „dalšího dokladu potřebného k prokázání skutečnosti, že matkou dítěte je žena, která je porodila“, a to výzvami ze dne 23. 1. 2014, 6. 2. 2014, 19. 2. 2014, 25. 2. 2014, 3. 3. 2014, 6. 3. 2014a 12. 3. 2014. Žalobcům byl zároveň vysvětlen důvod tohoto postupu. Již od podání oznámení dne 15. 1. 2014 byli žalobci b) a c) opakovaně poučeni, že předložené doklady nejsou k prokázání požadované skutečnosti považovány za dostatečné a v případě nedoložení dalšího dokladu nebude rodný list vydán. Postup správního orgánu 1. stupně byl od počátku zcela transparentní.

Správní úřad 1. stupně postupoval podle § 3 SŘ, podle kterého nevyplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2.

Správní orgán 1. stupně poskytoval v souladu s ustanovením § 4 odst. 2 SŘ žalobcům b) a c) přiměřené poučení o jejich právech a povinnostech. Vyrozumíval je o plánovaných úkonech, které činil. Opakovaně se s žalobci pokoušel o osobní jednání za účelem vyřešení pochybností, například navrhoval realizaci osobního kontaktu v místě trvalého pobytu žalobkyně b) ve [REDAKCE] dne 19. 2. 2014, toto však žalobce c) odmítl a žádal o komunikaci pouze datovou schránkou.

Správní orgán se snažil další doklad opatřit si vlastní aktivní činností, když podle § 59 zákona o matrikách jsou-li podklady k provedení zápisu do matriční knihy neúplné nebo nelze-li údaje pro zápis zjistit od osob, jichž se zápis týká, je každý povinen sdělit k dotazu matričního úřadu jemu známé skutečnosti, které jsou pro zápis rozhodující. Tento postup byl žalobci b) a c) správnímu orgánu 1. stupně vytýkán s tím, že správní orgán nemá právo šetřit stav ani vyžadovat předložení zprávy od lékaře a žalobci b) a c) poukazovali na zákonnou povinnost mlčenlivosti zdravotnických pracovníků – viz například vyjádření žalobců b) a c) ze dne 10. 9. 2014. Soud má za to, že takové jednání žalobců b) a c) oprávněně a důvodně ve správním orgánu 1. stupně vzbuzovalo pochybnosti o rodičovství žalobců b) a c) k žalobkyni a).

Žalobci b) a c) neposkytli správnímu orgánu 1. stupně žádnou součinnost, vyjma oznámení o narození dítěte a vystavení čestného prohlášení. Přestože byl žalobce c) jako oznamovatel vyrozuměn již při podání oznámení o narození žalobkyně a) dne 15. 1. 2014, že nebyly předloženy potřebné doklady k prokázání skutečnosti, že matkou dítěte je žena, která je porodila, žádné další doklady žalobci b) a c) nepředložili.

Žalobkyně b) se správním orgánem 1. stupně v podstatě vůbec nekomunikovala, resp. pouze prostřednictvím žalobce c). Žalobci b) a c) jakoukoli součinnost odmítali. V průběhu řízení žalobci b) a c) opakovaně poukazovali na problematiku domácích porodů v České republice a účasti porodních asistentek u nich. Žalobci b) a c) vyjadřovali nesouhlas s postupem státu ve věci domácích porodů a požadovali, aby byla iniciována změna. To však v daném řízení nebylo možné. Postoj žalobců b) a c) podstatně komplikoval možnost zjištění a prokázání osobního stavu narozené žalobkyně a). Žalobci b) a c) tak nejednali v souladu se zájmy žalobkyně a). Pokud by žalobci b) a c) poskytli součinnost a pokusili se prokázat vhodným způsobem, že žalobkyně b) porodila žalobkyni a), pak mohly být odstraněny pochybnosti správního orgánu 1. stupně a žalobkyni a) mohl být vydán rodný list.

K námitce žalobců, že délka správního řízení byla nepřiměřená, soud uvádí, že v postupu správního orgánu I. stupně nedocházelo k neodůvodněným průtahům a správní orgán 1. stupně nebyl nečinný. Doba, po kterou bylo správní řízení vedeno, byla závislá i na úkonech žalobců. Tito vznesli námitky podjatosti postupně vůči všem úředním osobám u správních orgánů obou stupňů. Žalobci b) a c) opakovaně vznesli požadavek provádět úřední jednání s jinou úřední osobou než matrikářkou paní Andrusivovou, když s touto úřední osobou žalobci b) a c) odmítli jednat pro údajnou arogantnost, nezákonnost a podjatost. Představený posoudil vznesenou námitku podjatosti a rozhodl, že matrikářka Andrusivová není vyloučena z projednání a rozhodování ve věci zápisu do knihy narození, neboť nebyly zjištěny a ani žalobci b) a c) neuvedli skutečnosti, na jejichž základě by bylo možné pochybovat o nepodjatosti matrikářky. Dále se obrátili na Veřejného ochránce práv a jeho požadavky podle ustanovení § 15 odst. 1 písm. d) zákona č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, byly důvodem pro zrušení rozhodnutí správního orgánu 1. stupně a následně provádění dalších důkazů dle jeho požadavků. Žalobci b) a c) nepředložili správnímu orgánu 1. stupně doklady či důkazy, které existovaly a mohly prokázat stav věci bez pochybností, což je svědecká výpověď třetí osoby, která byla přítomna u porodu, doklad o poskytnutí poporodní péče žalobkyni b) či potvrzení o lékařských vyšetřeních žalobkyně b) či žalobkyně a). Místo toho žalobci b) a c) namítali, že stát a úředníci brání poskytování péče porodní asistentkou u domácích porodů (podání žalobců b) a c) ze dne 21. 2. 2014, odvolání ze dne 2. 4. 2014) a navrhovali správnímu orgánu 1. stupně mimo jiné učinit podnět na Ministerstvo zdravotnictví ČR ve věci legalizace poskytování péče porodních asistentek. Odmítali předložit potvrzení o lékařských vyšetřeních, i když je podstoupili, s tím, že nejsou povinni s citlivými údaji o zdravotním stavu správní úřad seznamovat. Žalobci b) a c) svým podáním ze dne 11. 3. 2014 nestandardně požadovali, aby jednání s úřední osobou bylo prováděno mimo úřad, přestože jednání mělo být na Obecním úřadu ve [redacted] tedy v místě pobytu žalobkyně b). Místo jednání na Obecním úřadu ve [redacted] dne 12. 3. 2014 žalobci ve svém podání ze dne 13. 3. 2014 žádali, aby se jednání konalo dne 14. 3. 2014 (v pátek) v zámeckém parku v Heřmanově Městci v době mezi 17.30 až 18.00 hodin, případně ve stejnou dobu v pondělí dne 17. 3. 2014, tedy mimo úřední dobu a mimo místní příslušnost správního orgánu, který ve věci rozhodoval. Pokus o osobní kontakt matrikářky s žalobkyní b) za přítomnosti dvou svědků v místě trvalého pobytu žalobkyně b) ve [redacted] [redacted] dne 19. 2. 2014 byl odmítnut. Žalobci se výslovně odmítali dostavit na úřad, včetně úřadu Městys Choltice s tím, že toto prostředí nepovažují žalobci b) a c) za zdravotně nezávadné a za nepřátelské a stresující. Žalobci se odmítli dostavit na jednání, o kterých byli vyrozuměni předem – dne 12. 3. 2014 v 10.00 hodin na Obecní úřad ve [redacted] dne 15. 9. 2014 na úřad městysu Choltice, dne 20. 10. 2014 na úřad městysu Choltice. Dne 11. 8. 2014 se dostavili na domluvenou schůzku mimo úřad, ale odmítli cokoli řešit na místě setkání a žádali další komunikaci pouze přes datovou schránku a po té odešli, jak je zaznamenáno v protokolu o jednání ze dne 11. 8. 2014.

Jak vyplývá ze zprávy Veřejného ochránce práv ze dne 5. 2. 2016, tento nepovažoval požadavek správního orgánu 1. stupně na doložení dalších důkazů potřebných pro provedení zápisu do knihy narození za zjevně neopodstatněný. Dále zpráva Veřejného ochránce práv konstatuje, že obsah důvodové zprávy k zákonu o matrikách vede matriční úřad k tomu, že jsou při aplikaci § 16 odst. 4 zákona o matrikách velmi obezřetné. Dále uvádí, že postup matričního úřadu nebyl nepřipustným slíděním a zasahováním do soukromí, jak se domnívají žalobci. Považuje-li matriční úřad oznámení za neúplné, může použít ustanovení § 59 zákona o matrikách. Takto získané důkazní prostředky nejsou v rozporu s právními předpisy. Veřejný ochránce práv konstatoval, že matriční úřad opatřoval podklady pro vydání rozhodnutí a zjišťoval všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu v souladu s ustanovením § 50 odst. 2 a 3 SŘ. Ve zprávě pak doporučil postup, který považoval za vhodný, nicméně doplnil, že jde jen o dodatečné hodnocení postupu bez nutnosti navrhnout opatření k nápravě. Ze zprávy vyplývá, že podobný postup matričních úřadů byl aplikován i v jiných případech. Veřejný ochránce práv ve zprávě konstatoval, že tato věc se od ostatních, s nimiž se veřejný ochránce práv setkal, liší pouze v tom, že žalobci odmítali navrhnout další důkazy a poskytnout potřebnou součinnost správním orgánům a přivoláním veřejného ochránce práv a médií se situací a spor snažili vygradovat.

Jak vyplývá z odůvodnění usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 30. 9. 2015, č.j. 27 Co 444/2015-270, žalobci nejsou zcela bez viny na vzniku situace, v níž se ocitli. Žalobci b) a c) od počátku řízení před správními orgány tvrdili, že žalobkyně b) je matkou žalobkyně a), nicméně poskytli správním orgánům nedostatečnou součinnost k tomu, aby matriční úřad bez jakýchkoli pochybností mohl mateřství žalobkyně b) považovat za prokázané. Přestože lze argumentaci žalobců b) a c) přisvědčit v tom směru, že nepřímými důkazy bylo mateřství žalobkyně b) prokázáno, tak jakoukoli další součinnost, kterou žalobci b) a c) považovali ze svého pohledu za nepřiměřené obtěžování a šikanu, odmítali správním orgánům poskytnout a i v důsledku jejich jednání a chování správní orgán odmítal žalobkyni b) jako matku žalobkyně a) do rodného listu zapsat. Skutečnost, že stát umožňuje tzv. domácí porody a nenutí matky k tomu, aby porod vždy a za všech okolností probíhal vždy ve zdravotnickém zařízení, pak sebou pro takové rodičky nese povinnost prokázat, že skutečně dítě porodily, jsou jeho matkou a nelze se divit tomu a naopak je třeba považovat za zcela pochopitelné, že na tyto rodičky jsou kladeny o něco vyšší nároky než na ženy, které dítě porodily ve státním či nestátním zdravotnickém zařízení. V dané věci byla situace komplikovaná i tou skutečností, že porodní asistentka, která byla přítomna u porodu žalobkyně b) nebyla akreditovanou porodní asistentkou, žalobci b) a c) odmítli prozradit její identitu, což ve spojení s dalšími skutečnostmi vedlo k pochybnostem správního orgánu o mateřství žalobkyně b). Dále je v odůvodnění uvedeno, že při zachování jisté míry vstřícnosti a to ze strany jak matričního úřadu, tak i žalobců b) a c) nemuselo k řízení o určení mateřství vůbec dojít, neboť je nepochybně v zájmu žalobců, aby mateřství bylo určeno a zápis do rodného listu byl učiněn co nejdříve, ale je i právem státu, aby věděl, kdo je matkou dítěte, které se automaticky po svém narození stává poživitelem dávek sociálního a důchodového zabezpečení, stává se občanem státu, který poskytuje dítěti bezplatné školní vzdělání, bezplatnou zdravotní péči a další požitky, přičemž v této souvislosti nelze nutně požadavek správních orgánů na zvýšenou míru součinnosti chápat jako šikanózní a obtěžující přístup, ale jako legitimní snahu státu znát své občany a jejich rodinné poměry.

Jak vyplývá ze svědecké výpovědi [REDAKCE] ta uvedla, že by žalobcům potvrzení o své účasti u porodu poskytla, když se dozvěděla, jaké mají problémy, ale že jej nepožadovali. Žalobci b) a c) tak zcela evidentně neměli opravdový zájem prokázat rychle a jednoznačně narození žalobkyně a). Pokud by takový doklad žalobci b) a c) správnímu orgánu 1. stupně poskytli, mohla být pochybnost správního orgánu odstraněna a nic by dále vydání rodného listu žalobkyni a) nebránilo. Pokud byla svědkyně [REDAKCE] přítomna u porodu a nechtěla at' už z jakýchkoli důvodů uvádět důvod své přítomnosti, postačovalo pouze čestné prohlášení o její přítomnosti v domácnosti žalobců b) a c) v době porodu. Další variantou bylo, že tato svědkyně mohla prohlásit, že poskytla poporodní služby matce nebo dítěti až po jeho narození. V takovém případě by svědkyně nemohla být vystavena nebezpečí udělení žádné sankce, čímž žalobci b) a c) argumentovali. Žalobci byli k předložení takového odkladu opakovaně vyzýváni, avšak marně. Správní orgán 1. stupně požadoval toto potvrzení, neboť věděl, že u porodu byla třetí osoba. Smyslem požadavku na toto potvrzení nebylo třetí osobu sankcionovat, ale odstranit pochybnosti, že žalobkyně b) je matkou žalobkyně a) a tak umožnit vydání rodného listu. Žalobci b) a c) toto pro soud z nepochopitelných důvodů odmítali. Navíc svědkyně [REDAKCE] sama uvedla, že byla žalobcům ochotna takové potvrzení vystavit, když se dozvěděla, že mají určité problémy a v jiných případech porodů mimo zdravotnické zařízení tak činí a potvrzení vystavuje.

Účelem ustanovení § 16 odst. 4 zákona o matrikách je, že pokud dojde plánovaně k porodu mimo zdravotnické zařízení, musí rodiče dítěte tuto skutečnost prokázat. Je také zřejmé, že na prokázání narození dítěte matce mimo zdravotnické zařízení musí být kladeny vyšší nároky než na narození dítěte ve zdravotnickém zařízení.

Soud dospěl k závěru, že pokud by žalobci správnímu orgánu 1. stupně poskytli potřebnou součinnost, v čemž jim nic nebránilo, když namísto toho volili konfrontační a ve všem odmítavý postoj, pak by k zápisu žalobkyně a) do knihy narození a vydání rodného listu došlo podstatně dříve.

Podle § 13 odst. 1,2 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon

č. 82/1998 Sb.“) stát odpovídá za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem. Nesprávným předním postupem je také porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě. Nestanoví-li zákon pro provedení úkonu nebo vydání rozhodnutí žádnou lhůtu, považuje se za nesprávný úřední postup rovněž porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě. Právo na náhradu škody má ten, jemuž byla nesprávným úředním postupem způsobena škoda.

Podle § 31a zákona č. 82/1998 Sb. bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu. Zadostiučinění se poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práv by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení přiměřeného zadostiučinění se přihlédne k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo. V případech, kdy nemajetková újma vznikla nesprávným úředním postupem podle § 13 odst. 1 věty druhé nebo třetí nebo § 22 odst. 1 věty druhé a třetí, přihlédne se při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění rovněž ke konkrétním okolnostem případu, zejména k a) celkové délce řízení, b) složitosti řízení, c) jednání poškozeného, kterým přispěl k průtahům v řízení, a k tomu, zda využil dostupných prostředků způsobilých odstranit průtahy v řízení, d) postupu orgánů veřejné moci během řízení a e) významu předmětu řízení pro poškozeného.

V projednávané věci soud po provedeném dokazování dospěl k závěru, že zde není příčinná souvislost mezi postupem správního orgánu 1. stupně a vznikem škody, resp. nemajetkové újmy, v postupu správního orgánu soud neshledal nesprávný úřední postup.

Žalobce neprokázali existenci tvrzení nemajetkové újmy. Podle nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 85/04 ze dne 13. 7. 2006 úprava obsažená v ustanovení § 31a zákona č. 82/1998 Sb. nárok na přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu nekonstituje, ale pouze v rovině vnitrostátní právní úpravy deklaruje jeho existenci. Žalobci by měli vznik nemateriální újmy tvrdit a zároveň její existenci, včetně příčinné souvislosti mezi újmou a nesprávným úředním postupem prokázat. Tento právní názor zaujal i Ústavní soud ve svém usnesení sp. zn. III. ÚS 712/06 ze dne 27. 9. 2007.

Z výše uvedených důvodů soud nároky jednotlivých žalobců na přiznání přiměřeného zadostiučinění za způsobenou nemajetkovou újmu nesprávným úředním postupem správního orgánu zamítl.

Pokud se týká žalobci požadované náhrady škody ve výši 10.000,- Kč, ani tento nárok neshledal soud důvodným. Žalovaná částka představuje náklady na právní zastoupení žalobců b) a c) v řízení o určení mateřství. V tomto řízení byl žalobkyni a) ustanoven soudem opatrovník advokát JUDr. František Derik. Jeho náklady byly určeny výrokem III. rozsudku Okresního soudu v Pardubicích ze dne 28. 5. 2015, č.j. 24 Nc 1064/2014-248. Bylo pouze na vůli žalobců b) a c) zda v tomto řízení budou chtít být právně zastupováni. Pokud si žalobci b) a c) v tomto řízení právního zástupce zvolili, sjednali s ním podmínky úhrady za právní službu, a to dobrovolně. Na základě jejich uvážení. Není proto důvod požadovat tyto náklady v nyní projednávané věci. V řízení u Okresního soudu v Pardubicích soud žalobcům b) a c) náhradu nákladů řízení nepřiznal. Soud v řízení o určení mateřství nedospěl k závěru, že žalobci nezavdali příčinu k podání návrhu na určení mateřství.

Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ustanovením § 142 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o.s.ř.“), když ve věci zcela úspěšnému žalovanému přiznal soud náhradu nákladů řízení ve výši 1.500,- Kč za 5 paušálních náhrad po 300,- Kč (vyjádření k žalobě, účast na jednání před soudem dne 11. 9. 2019, 13. 11. 2019, 25. 11. 2019 a účast na vyhlášení rozsudku dne 4. 12. 2019), když žalovaný nebyl v řízení zastoupen právním zástupcem (§ 151 odst. 3 o.s.ř.).

Ve věci zcela úspěšnému vedlejšímu účastníku řízení na straně žalovaného soud v souladu s ustanovením § 142 odst. 1 o.s.ř. přiznal náhradu nákladů řízení ve výši 27.205,90 Kč. Tato částka se sestává z odměny za první zastoupení vedlejšího účastníka řízení advokátem dle § 7 bod 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve výši 15.500,- Kč za 5 úkonů právní služby po 3.100,- Kč (příprava a převzetí zastoupení, vyjádření k žalobě, účast na jednání dne 11. 9. 2019, 13. 11. 2019, 25.

11. 2019), z náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve výši 1.500,- Kč za 5 úkonů právní služby po 300,- Kč.

Soud nepřiznal vedlejšímu účastníku na straně žalovaného odměnu advokáta a náhradu hotových výdajů za 1 úkon právní služby – písemný závěrečný návrh ze dne 25. 11. 2019. Ke zpracování písemného závěrečného návrhu ve věci soud účastníky nevyzýval, při jednání dne 25. 11. 2019 účastníci (žalobci a žalovaný) závěrečné návrhy přednášeli ústně do protokolu. Takovou možnost měl i vedlejší účastník, který však odkázal na svůj písemný závěrečný návrh, který soudu předložil.

Dále byla vedlejšímu účastníku na straně žalovaného přiznána náhrada jízdních výdajů dle § 157 a násl. zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce a dle vyhlášky č. 333/2018 Sb. ve výši 3.884,16 Kč za celkem 3 cesty z Hradce Králové do Prahy a zpět osobním automobilem tovární značky Škoda Octavia, RZ 7H0 0866, při průměrné spotřebě 4 l/100 km motorové nafty a paušální náhradě za 1 km ve výši 5,44 Kč.

Dále byla vedlejšímu účastníku řízení na straně žalovaného přiznána náhrada za promeškaný čas dle § 14 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve výši 1.600,- Kč za 16 započatých půlhodin po 100,- Kč, když dle vyhledavače www.seznam.cz jedna cesta z Hradce Králové od sídla právního zástupce vedlejšího účastníka k Obvodnímu soudu pro Prahu 7 trvá autem 1 hodinu a 19 minut. Jednalo se celkem o tři cesty z Hradce Králové do Prahy a zpět v celkovém trvání 7 hodin a 54 minut.

Dle § 137 odst. 3 o.s.ř. byla vedlejšímu účastníku na straně žalovaného přiznána 21% DPH ve výši 4.721,70, když právní zástupce vedlejšího účastníka je plátcem DPH.

Lhůtu k plnění stanovil soud podle § 160 odst. 1 věty první před středníkem o.s.ř., když pro stanovení lhůty delší či pro povolení splátek soud neshledal zákonné důvody.

P o u ě n í:

Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení k Městskému soudu v Praze prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 7.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může se oprávněný domáhat soudního výkonu rozhodnutí.

V Praze dne 4. prosince 2019

JUDr. Iva Kaňáková v. r.
soudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje Bc. Lucie Poláková.